

Capitulum

I

esset pro nobis paup factus est. excellus et eq
lis pater. semetipm humilauit. Porro sup
celos habitans: in terris non habebat ubi ca
put reclinaret. Factus es mihi christe salua
tor: dux vie et vite que ducit ad patrem. Pa
stiones enim gratae sunt: fines eius regna celorum
sunt. Factus es mihi dominator domini filii dei sonis
vite: ex quo dona tua haurire: et resine infi
sione diligens collaudare. Facta est gratia tua in
corde famulit tui lumen et gaudium et dulcissima
supmel et fauum ovi meo. Facta est gratia tua in
aia famuli tui. quasi thesaurus tribuens mihi
ineffabiles diuicias: et paupratem atque miseri
am longe a me expellens. Facta est gratia tua
seruo tuo refugium et virtus et gloriatio et pectio
resca spiritualis: plena suavitatis et lumine.

Quo possum silere o domine de illa multitudi
ne dulcedinis et charitatis tue gratie: que os
meum licet indignissimi et peccatoris agit? Aut
quo sustinebit lingua mea: ut non te singulis
horis ac momentis datore vite glorificer? Aut
quo potero inundationes gratiae tue excludere
que iugiter fluunt in pectorum humilitate mee
plene dulcedine et omni gratia speciali? Psallá
glorioso nominum tuo domine per celorum quoniam
tribuisti bona tua celestia. Magnifico gratiam
tuam christe redemptor meus. Cum enite ma
gnifico ipse magnificor a te. Non cessabit lingua
mea collaudare virtutem tuam: non cessabit citha
ra mea psalnare spiritualia cantica tua. Deside
rium tuum attraxit me post te christe: gloriatio
vite mee. Gratia tua dulcedine mihi praestet: ad se
quendum te spes mea. Efficiat cor meum fratrib
ona: ad suscipiendum sementem tuum. Irriget eum
gratia tua rora vite fine: demerat bonitas tua
manipulum de agro pectoris mei. Post comp
unctionem et sanctimoniam: conuertere anima mea
in requiem deliciarum paradisi. Tu ouem er
rantem requisisti: et inuentam tuis humeris
reportasti. Et hanc indignissimam animam
meam in manibus tuis atrahere: et offer bene
dicto et immortali patri tuo coram cherubim et
seraphim: et coram angelis sanctis: ut delicias
paradisi perfruens: cum sanctis omnibus an
gelis dicam. Gloria patri immortali: gloria filio
immortali: gloria spiritui sancto immortali: in se
cula seculorum. Amen.

Sancti Effrem Liber de Lus
tramine spirituali explicit.

Liber eiusdem diei Iudicij incipit. *Liber*

La. I. Induceris sanctum Effrem exhortan
tem et obsecrantem ut nos ad terribilem il
lum diem iudicij preparemus: omniem sollicitu
dinem a nobis projicientes: ex eo quod nihil in il
la hora nobis prodeste poterit nisi conuersatio
sancta et bona opera que hinc detulerimus no
biscum. Terrore quoque nobis incurient pro
pter manifestationem coram iudice omnium
que hic occulta sunt: quod apta similitudine
declarat.

Enite dilectis

V simi fratres exhortationem meam
fuscipite: et semper memetote consi
lii mei pectoris et impieti Effrem. Ec
ce enim iudicij dies illa magna et terribilis istar
et nos tumore elationis inflamur: nolentes in
hunc breui tempore intelligere ac festinare: et deum nobis
spiritum facere. Dies enim nostri et mensa et
annuntianus somnum: preterit: et tanquam umbra ve
spertina: et velociter formidabilis et preclarus
domini adueniet. Vere enim formidabilis erit
dies illa vinclueris pectoribus: quod voluntates dei
per sua salute facere noluerunt. Obsecro vos
fratres charissimi: venite proieciamus a nobis
omnem sollicitudinem actuum terrenorum: ne obli
getur mens nostra in terrenis negotiis: quod omnia
terrena praeſunt: omnia depereunt: omnia
euangelunt. Nec quicquam nobis potuisse poter
it in illa iudicij die nisi conuersatio sancta: et bona
opera que hinc detulerimus nobiscum. Fui
turus est namque ut unusquisque nostrum: et actus
snoꝝ: et cogitationes ante tribunal tremendi
iudicij deferat. Lotremiscit cor meum: tre
nes mei resoluuntur: quotienscumque recognito
quod reuelande sint cogitationes et fuentes atque
actus nostri in die iudicij. Hoc enim timor erit
fratres dilectissimi: grandis tremor omnes amici
mei. Quis enim non timet: aut quis est qui non tre
mescat et lamentetur ac lugat hec: quod ibi omnia
manifestuntur: que hinc oculio et tenebris gesta
sunt. Intelligite fratres mei hunc vocem dico:
et considerate exemplum quod vobis obviam intelligentia
pfero. Arbores fructifere tige suo primu in
trinsecus cōcipiunt fructum: postea vero diuino nu
tu extrinsecus pferunt: fuit natura et fructus
et folia. Sic in die illa terribili: omnes homines que
cūque in hunc seculo quis in tempore suo occulte intrinsec
us: siue bona siue mala gesserint: ibi quis fructus
proprios aī tribunal domini pferent. Lunc iusti
L 6

bonos et iucundos pferent fructus. Sanctissimi multer fructus suauissimos et omnibus gloriosis floribus exornatos. Martyres vero suppliciorum et penarum fructus patientie gloriosos. Bonachia autem sc̄e conuersationis sue. et continencie humilitatis. vigilium. oronum atque obediencie. immarcessibiles pferent fructus. Pctores vero ipius ac prophetani pferent fructus turpissimos et execrados plenos confusione. obprobrio. vilularum et luxurie. verminorumque immortalium. et ignis inertingibilis cum geminum. Tremendum est dilectissimi fratres ibi iudicium: in quo sine testibus omnia manifesta sunt. Ibi afflunt milia milium et decies dena milia angelorum cherubim et seraphim. et ibi iustorum chorū circuistat. patriarcharum prophetarum apostolorum et martyrum. et omnes oino sc̄orum.

La. II. Argues negligētiā nřam. et ostendens quō index rōnē. phac negligētiā exq̄ret improporans nobis omnia que prout vel fecit pronobis.

Q uodligim⁹ dilectissimi ir̄es. Eccenūc tps excludit. dies apropinquat. in qua omnia occulta nostra a lumine arguuntur. Si sc̄rem⁹ fratres quid imineat vel incubat iugis plāgerem⁹: obsecrātes deū dieb⁹ et noctibus sine cessatiōe. ut liberaret nos ab eterna confusione et phennibus tenebris. Obstructur enim omne os peccatoris ante tribunal glorie ei⁹ cū metu nimio tremore. Et tremiscet omnis creatura. et ipsa agmina sc̄orum angelorum expauescent in die aduentus ei⁹. Quid ergo dicturi sum⁹. si in hō p̄o ipse negligenter et segniter vicerim⁹? Ite enim nos patiēter experietur. et omnes nos ad suū regnum invitare. Rationem enim exq̄ret a nobis. ut phac negligētia nostra et dicet nobis. Propter vos incarnatus sum. ppter vos in terris palā conuersatus sum. ppter vos flagellatus sum. ppter vos consput⁹ sum. ppter vos palmis in facie verberatus sum. ppter vos crucifixus sum. ppter vos suspensus sum in ligno. felle cibatus sum. et acetō potat⁹ sum. ut vos sc̄os et celestes efficiam. Regnum meū donauī vobis. paradisum meū agui vobis. Omnes vos fratres vocauī patri meo. vob obtuli sp̄scm̄. vob misi ampliora horū omniū. Quid debui facere et nō feci vobis. Tm̄ ut saluemini. humile voluntatem v̄am solummodo quesui. Nō vos coegi. ne saluti v̄e cā necessitatib⁹ et occasio. Dicite mi-

hi p̄tiores mortales atque possibles sum natūram. qd passi estis ppter mediatorē v̄m. cum ego p̄ vobis impassibilis passus sum. Ecce itaq̄ p̄paratū ē regnum et vita regescit leticia ī lumine sempiterno. Preparata ē etiā mors pene. luctus et tenebre. Eligat v̄nus quisque ut p̄pria voluntate voluerit. rectā viā incedat.

La. III. Occasiōe dictoriū cōuocās nos et instruens quō dñm adorare. laudare et obsecrare debeamus.

Unitate dilectis-

V simi fratres adorem⁹ et p̄cidam⁹ ei. et plorem⁹ corā dñi. qd fecit nos dicentes ei. O dñator dñs. hec omnia ut de sustinuisti p̄ nobis. nos autē p̄tiores sp̄ te exacerbaui⁹. et bñficijs tuis sumus ingrati. Tu deus sine initio. natura īcōprehensibilis. misericors et p̄ius. cōplacuisti grā tua p̄ passionē crucis p̄tiores saluos facere. qd te nō noueris. donas eis post indulgentiā delictorū etiā lumen scie tue. Quid ḡ retribuet gen⁹ humānum tibi inuisibili et benignissimo dñi. Nam cū impi esset⁹. nō sum naturā sed propria voluntate. q̄si p̄i atque amator hoīm saluasti nos. Sic iterū p̄ negligētiā nřam peccatis incidi mus. tu autē semper idē et ipse es. et misericors et miserator. terribilis et gloriōsus cōditor. seculorum. patientē ab initio sustinē p̄ueritatem nřam. donas nobis tps penitēcie et remissiōnem p̄tiorū ieffabiles miserationes tuas. quas ostēdisti filiis hoīm. Vt̄ es dñs deus nř et charitate tua. a sc̄is miserationib⁹ tuis. ut per crucē tuā totū mūdū saluares. P̄isi cū vicit⁹ suissē charitate misericors christe. temeritatem hostiā viuā et īmaculatā nunq̄ p̄ p̄tioribus obtulisses. Hoc ipm̄ ḡre tue doct⁹ suz dominator dñi. qd repleta ē mēs famuli tui multitudine charitatis tue. Dulcedo em̄ tua iugiter oblectat et cōfirmat me. et sp̄ exacerbarat⁹ ad amaritudinem memetipm̄ produco. volemus dulcedine tua iugiter p̄fui. ieu vñigenite splendor etnī p̄ris. humē habitas facessibile. lumine incomprehēsibiles. Qui illuminasti grā tua vñiūsum mūdū. illumina q̄ in me ē tenebrosum oculū meū. Velat⁹ ē em̄ et cec⁹. illumina eū sup̄ miserationib⁹ tuis. ut ne crassante diabolo penit⁹ obscureat⁹. Assimilata est em̄ mens nřa infirmissima dñi. ligno cōplantato qd sp̄indiget firmitate et illuminatione ḡre tue. Verbum tuū dñe apuit oclōs cecīx v̄tero natū

Capitulum

III

missusq ad syloen statim post restitutionem oculorū carnalū spiritalē oculi ei⁹ ⁊ interiores illuminati sunt. vt te summū saluatorē et medicū. sine metu aliq dēū deiq filiū ⁊ pdicaret ⁊ crederet. Illumina etiā nōs interiores oclōs dñator dñe. vt te iugis diligam⁹. tibiq p̄fiteamur ex charitate magis quā necessitate. ⁊ oēs voluntates tuas p̄ficerē valeam⁹. Nā si. p̄culē a nob̄ syloc q̄ missus ē ccc⁹. & p̄ciosus calix sanguinis tui plen⁹ vita ⁊ lumine nob̄ in proximo ē. tāto pp̄inquier q̄to q̄ accesserit fuit purior. Hoc ḡ nob̄ restat misericors christe. vt pleni grā ⁊ illuminatiō scie tue. cū fide ⁊ sanctificatiō accedam⁹ ad calicē tuū. vt pficiat nob̄ ad remissionē p̄ctōū. nō ad pfusionē in die iudicii. qz q̄cūq̄ mysterijs tuis in dignus accesserit suā aiam ip̄e p̄dēnat. nō se castificans. vt celestē regē atq̄ imortale sponsum in sui pectoris purissimū suscipiat thalamū. Nā aia nra. spōla ē imortalis spōli. Copula aut̄ nuptiarū celestia sacra sunt. qz cū mā ducam⁹ corp⁹ ei⁹ ⁊ sanguinē bibim⁹. ⁊ ip̄e in nobis ē. ⁊ nos in eo. Attende ergo tibimet ipsi frat̄. festina thalamū cordis tui iugis v̄tutibus exornare. vt māstionē cū bñdicto p̄f suo faciat ap̄t̄ te. ⁊ tūc coraz angelis ⁊ archāgelis erit tibi laus ⁊ gloria ⁊ gloriatio. ⁊ cū maḡ exultatiō ⁊ gaudio īgredier̄ in paradisum.

La. III. Ex h̄q de⁹ nihil p̄ter salutēno strā q̄rit reuocās nos a negligētiā ⁊ excitans ad vigilantiā ⁊ exercitiū bonorū operū atq̄ dei dilectionē. Et hui⁹ occasiō excellenter v̄tutē charitatis cōmendans.

Quod salutētu o hō deus q̄rit a te. Si aut̄ neglexer̄ ⁊ salu⁹ fieri noluer̄. nec mādata ei⁹ custodier̄. temeti p̄m inifiscis. ⁊ a celesti thalamo tu te expellis. De⁹ spūscūs sol⁹ si ne p̄ctō pp̄te p̄prio filio nō p̄pcit. ⁊ tu infelix tui nō miserer̄. Exp̄giscere itaq̄ a somno tuo parūper. O misera de⁹ ap̄i ostiū obsecra eu⁹. proice abste onera p̄ctōz. Drafre. quenq̄ sine cessatiō lachrymas funde. molliciem aie fuge. negligentia execrare. maliciā nō ama. Ama vō māsuetudinē. diliḡ p̄tinēti am. meditare psalmodiā. Festina ora frater donec tibi datū ē tps. Dilige dñm extorta aia tua. ⁊ si ille dilexit te. Esto tēplū dei. ⁊ de⁹ excelsus habitabit in te. Aia cū hñs dēū i se. tēplū dei. Diuina etiā mysteria celebrant̄ ea. ⁊ angelis ⁊ archāgelis letant̄ ei. ⁊ frequens eā vīsi-

tare festinat̄. qz habitat̄ deo i aia. angelis festi nāthonorare eā vtpote dei tēplū effectā. Beatus vir q̄ dēū ex toto corde dilexerit. ⁊ mun̄dum istū. ⁊ oia q̄ in eo sunt tota v̄tute odit. vt te solū sc̄m possideat. p̄ciosaz margaritā ⁊ vīte sue thesaux. Si qz itaq̄ sincere diligit deum. h̄qūsatio nō ē i tris. & lursū ē sp̄. vbit aia ei⁹ desiderat ⁊ mēs ē. vñ ⁊ dulcedine sentit. et lumē accipit. ⁊ charitate dei p̄fruit. Vere em̄ dilectio dei. grā ⁊ dulcedie plena ē. Et bñs q̄ gustauerit eā. nec ē exsatiat̄ abea. Nā de dulcedine charitatis dei. qz putas ē q̄ digne pos̄it exponere. Paulus apl̄s q̄ gustauit ⁊ repletus ē ex ea clamat ⁊ dicit. Neq̄ altitudo neq̄ pfundū neq̄ ip̄a vita. neq̄ mōs. neq̄ futura neq̄ āgeli. neq̄ p̄ncipat̄. neq̄ p̄tates. neq̄ creatura alia porit nos separare a charitate dei q̄ē in christo ielu dño nro. Ignis em̄ imortaliat̄ ē charitas dei. sp̄q̄ opa i aia. Qui dilexit eā illuminationē grā ⁊ v̄tutē. sensum ei⁹ eleuat a tris ad celū. vt oia q̄ frena sunt odio habeat. ⁊ solū dēū vite sue auctore p̄tēpleſ et diligat. Sz ⁊ scōz aie exēplo suo nos doceant qz de ip̄a charitate nihilomin⁹ sic apl̄i gustauerūt. Holle vinculū ē charitas dei. ⁊ gladius vtriq̄ acut⁹. nō pōt cāicidē. Semper in tirāni scōz martyriū mēbra secabāt. ⁊ charitatem dei q̄i illis redūdabat secare nō poterāt. Mollissimū charitatis dei vinculū stupor̄. ⁊ miraculi plenum qd̄ nec secare potuit nec solui. Bis acut⁹ gladi⁹ illō nō secuit. flagrās ignis nō soluit. Heb̄ra secabāt. charitas nō seca bat. Lōbureban̄ vilcera. ⁊ vincula nō soluebat. Demergeban̄ itez̄ p̄fundū scōz corpora. ⁊ charitas dei non potuit aliquā mergi.

Quis puras nō āmiref de h̄yinculo charitatis. Quicūq̄ ḡpuro ⁊ sincero corde dilexerit talē charitatē h̄fe. pbaſ. Nāc aut̄ charitatē deit de⁹ ecclie sue. vt ip̄a semp exorneſ ⁊ pollēat. Hec charitas. pign⁹ dei i nris aīab⁹ existit. Hec charitas colūne firmamētū dei filiū. ad nos de celis attraxit. Prop̄ h̄c charitatē de⁹ hō fact⁹ ē. pp̄f h̄c charitatē aia spōla christi esse crā. ⁊ p̄ea ip̄assibilis passus ē. pp̄f h̄c charitatem padifus reserat̄ ē. prop̄ h̄c charitatē in corpore icarnat̄ ē. prop̄ h̄c charitatē īvisibilis visibil̄ ē. Sine hac charitate si fuit aia. nō placebit ī ea de⁹. nec delectabit̄ sup ea. Quis puras digne pōt v̄l sufficit glorificare ⁊ collaudare dēū saluatorē. q̄ nob̄ tāta grāz tribuit p̄pter suam ineffabilem bonitatem.

La. V. Exponēs p̄siliū auctoris p̄sulētis

vt festinem² digne p̄fisiari f̄m di volūtate solliciteq; p̄ salute n̄a i of onib² / ieiunij vigilijs & lachrymis nos exerceam²: vt fiduciam h̄e possum² i illa fr̄ibili hora iudicij: p̄tōres q̄ ad cōpūctionē icitāt²: & ea de cā mltis p̄conijs cōpunctionem extollentis.

Darissimi fr̄es
audite bonū p̄filiū pusillanimitati mee. Festinem² sp̄ donec tps habem²/ p̄fisiari caste & sobrie & digne dō. vt sp̄ sc̄us habitet i nob: & xp̄i charitas replete nos & volūtas ei² p̄ oia pficiat i nob. Nō habeam² alia solicitudinē dilectissimi fr̄es: nisi hāc solūmō/ q̄lit aia n̄a iueniat i illo lumine cū oibus sc̄is. Nō colligem²/ nec vinciā eā i frenis negotijs. nec sollicitudinib² possessionū & pecuniariū & exornem² of onib² & ieiunij vigilijs & lachrymis. vt iueniat p̄tulācūq; fiduciā in hora illa fr̄ibili & tremēda: cū oēs aie cū tumore & tremore assistit: cū electia p̄tōrib² sepařt cū statuūt oues a dextr² & hediat sinistr². Cre dite mihi fr̄es mei: q̄r² p̄io ē aduent² dñi: in q̄ reddet vnicuiq; f̄m opa sua. Sc̄is qđē & ele ctis suis requie & leticij: p̄tōrib² dō & q̄ esū ex acerbaueſt/ supplicia & tormenta. Btūshō q̄i uenerit fiduciā i hora illa: & q̄ audierit btazvo cē illā. venite bñdicti p̄tis mei: p̄cipite regnū q̄d vob patū ē ab origine mudi. Tūciuſti cuž fei lumine viderit i illa ienarrabili gla: inf se metiōs singuli obſtupescet & dicet. Putas ip se ego ſū: Et quō huic glie dign² iuēt ſū: In gelietiā accedētes cuž gaudio magno ad sc̄os enarrat eis p̄fisatoezeoꝝ imaculatā. p̄tinetiā vigilias. of ones. volūtaria paupratē: qd̄ solū mercatiſt. Nō dīc² laboz est iſtitutiōis nre fr̄es charissimi: & magna ē req̄es. Paruo tpe ē afflictio p̄tinetiā & retruburio ei². & delicie paradiſi & exultatio & leticia i ſeclim ſclī p̄manet. Quidcuq; ſibi p̄ſci² ē qd̄ peccauerit dō & p̄ negligētiā ſuā & volūtate peccauerit. donec tps ē ex affectu lachrymas fundat & iugis defleat. Per lachrymas r̄ remiſſionē p̄tōr² & leticiaz cordis iueniet. Poffideat & cōpūctionē cor dis lauet p̄ singulas noctes lectū corporis ſui. Putat ne h̄cū expiētiā lachrymas dilectissi mi fr̄es. Putat ne illūinat² ē aliq; ſyfin ab illa ḡra cōpūctionis q̄ f̄m deū ē. Credite mihi fr̄es nō ē i ſi dulci² ſup ḡra lachrymas. Si q̄ ſi of one ſua deū p̄teplat² ē illū ſp̄ defiderās. lachry marū dulce die ſatiat² ē & h̄mōi eleuat² ē a terris. tot² extra corp² i celo ē. Et qđ dico ex cor pus. Tot² celeſtē & ſi iuenit p̄fisatio ei² i ſris

H̄mōi cū deo loq̄t: i xp̄o illūinat² i ſc̄o ſp̄ ſc̄i cat. Grāde miraculū. vt hō ſra & cinis: in ſua puriſſima of one cū dō fabuleſt. Btūshō qbz cōpūctionē iugis f̄m deū. Cōpūctio fr̄es. ſani nitas aie ē illūinatio mētē. Cōpūctio fr̄es. re missionē delictoz nob p̄qrit. Cōpūctio fr̄es ſumyngentū facit i nobilitare. cū eū deſide ram² q̄rim². Volo vob ſr̄es enarrare potētiā lachrymas. Anna p̄ lachrymas a do ſamu elē. pp̄ham accepit: ad ſblimitatē & gliationē aie ſue. Multis etiā peccatriſ ſbita i domo ſimōis a xp̄o dñio dimiſſa ſūt: q̄ lachrymis pe des ei² rigabat & crime tergebat. Grādis dītē lachrymas. mltūq; p̄ualēt lachryme f̄m deū. Fiduciā dñi ſp̄ acq̄rūt lachryme. ſordidas co gitatiōes expellit: nec primare eas p̄mittit aie cōpūctionē cordis h̄nti. Quid b̄titidine p̄t̄ hac eē ſblimi²: q̄ ſi ip̄m deū aia i of one p̄ pria p̄teplat. Nā cū eū deſiderat eiq; ſp̄ ſamulat. theſaur² ideſcīes ē cōpūctio cordis. Eau dio ieffabili exultat aia: q̄bz cōpūctionē cor dis. Cōpūctionē dō dico ſi vni² die: ſi q̄ dieb² & noctib² puritate aie rāq; ſons exuberat & abūdat. J̄os eīn puriſſum² ē cōpūctio cordis irrigā ſp̄ plātaria fructifera aie. Plātaria at fructifera dico v̄tutes aie. ḡfam p̄nie. et opa bona q̄ aſſidue lachrymis irrigat: & fructū aſ ferūt bonū & vniſe. ſp̄ ḡſcē plātariōes tue irri genē a te. p̄ bñdictionē ḡra dñi. O dō cū ſuit ſa ctū crescer̄ q̄tidiē: & fructū dabut in tpe ſuo.

Cla. VI. Induces auctorē negligētiā & miſeriā ſuā p̄fiterē: alioſq; ne ip̄m imitēt aūrētē: tvt dñm p̄ ſe orēt de p̄cātē: atq; cū ḡfam ſactio ne librum hunc concludētem.
Ergo imitator
Dmei existas p̄tōr² & deſidiosi: ſp̄ dice tis & nūq; faciēt. Mollitia eīn plēn² ſūt negligētiā coopt². ſihis cordis cōpūctio nē. nec puriſſimā of one. Agſco autē ſeip̄m ſp̄ p̄tōrē ſp̄ timēt futurū iudiciū. nullā excuſationē p̄ negligētiā h̄ntē. Obſecro vos fr̄es ca riſſimi. q̄ deū timet. & ſp̄ q̄ illi placita ſūt facit ut oreſis p̄ me exiguo & p̄uſillo. vt iueniat ſup me celeſtī ḡra. & ſalutē aia mea. atq; iueniam mīam i die illa fr̄ibili. q̄ ſi veniet dñs reddere vnicuiq; fzopa ei². Ellia mīſcō dō nfo. & imor talis. q̄ ſoſ nfm aguit p̄ḡfazad meditādū ſba iudicij ei². & dilectiōis atq; cōpūctionis q̄ ſunt edificia aie. ſirmamitū cordis. mētē illūinatio. vt ois aia q̄ h̄ meditāt ſhab ad vitā eīnā. amē. Sancti ac deuoti yri. Effrem diaconi. Liber dedie Iudicij feliciter explicit.